

K. - őrségi Múzeum

K. 520/b

KÍNA MŰVÉSZETE

Revízió 2022.

2.

A címlapon :

Virágot szóró leány, biscuit porcelán.

(Tőhua, 1954.)

A fényképeket készítette :

KÁRÁSZ JUDIT

Könyvtára
20230113

K. 520/b (7817)

KÍNA MŰVÉSZETE

ÍRTA:
MIKLÓS PÁL

HEM
Könyvtára
20230113

KIADJA AZ
IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM
BUDAPEST
1956

Vezető a Keletázsiai Művészeti Múzeum Kína Múzeumának kiállításához.

A kiállítást rendezte :

HORVÁTH TIBOR és MIKLÓS PÁL

HEM
Könyvtára
20230113

A kínai nép sajátos, gazdag, nagymultú művészetének jelentős helye van a művészetek történetében. „Civilizációjának fejlődése folyamán a kínai nép magas színvonalú földművelő kultúrát és kézműipart teremtett, sok nagy gondolkodót, tudóst, feltalálót, politikust, hadvezért, író és képzőművészt adott a világnak, s igen sok kulturális értéket alkotott . . . Kína a világ egyik legrégebb kultúrájú állama, írásos történelme csaknem négyezer évre terjed.“ (Ma Ce-tung: A kínai forradalom és a Kínai Kommunista Párt.) A selyem, a porcelán, a lakk, a lőpor, az iránytű — mind a kínai nép alkotása, nekik köszöni ezeket az emberiség. A papiros és a könyvnyomtatás jóval régebben ismert Kínában, mint Európában. A kínai nép kultúrája és művészete a legrégebb időktől kezdve nagy hatással volt a Távolkelet népeire, Európa viszont csak az újkorban ismerte meg művészetüket, kultúrájukat. Ma azonban már a világon mindenütt ismerik és becsülik a kínai nép alkotásait, kultúrájuknak és művészetüknek emlékei a múzeumok féltett kincsei közé tartoznak.

A Keletázsiai Művészeti Múzeum kínai gyűjteménye Hopp Ferenc (1833—1919) alapítása. Hopp Ferenc a múlt század végén és a század elején tett utazásai alkalmával gyűjtötte össze távolkeleti műtárgyait, amelyeket villájával együtt (a mai Keletázsiai Művészeti Múzeum Sztálin úti épülete) kevéssel halála előtt, a Magyar Tanácsköztársaság idején kelt végrendeletében a magyar államra hagyott, azzal a céllal, hogy abból a távolkeleti kultúrák múzeuma épüljön ki. A Keletázsiai Művészeti Múzeum negyedszázados fennállása alatt gyűjteményeinek gyarapításához számos magyar műgyűjtő járult hozzá. A kínai gyűjtemény gazdagításában jelentős része volt Felvinczi Takáts Zoltánnak, a múzeum első igazgatójának, Szabó Géza pekingi, Schwaiger Imre (1866—1940) delhii, Komor Mátyás sanghaji magyar származású, korábban Keleten közismert régiségkereskedőnek, valamint a magyar keletkutatóknak. Több értékes műtárgy került át a múzeumba más állami gyűjteményekből, elsősorban az Iparművészeti Múzeumból és a Néprajzi Múzeumból.

A felszabadulás óta államunk jelentős összeget biztosít arra, hogy vásárlás útján továbbra is gyarapodjék a múzeum gyűjteménye. Ma, a népi demokratikus országok közti baráti kapcsolatok szellemében, műtárgyak ajándékozása és cseréje is gazdagítja anyagunkat. A múzeum egyik legbőkezűbb mecénásaként tartjuk számon a Kínai Népköztársaság kor-

mányát, amely az 1955. év elején közel 700 darabot kitevő modern kínai iparművészeti és népművészeti anyagot ajándékozott hazánkknak, Peking város főpolgármesterét, aki kínai népi hangszerek gyűjteményével ajándékozta meg a múzeumot.

A kiállítás helye, egyben az állandó Kína-Múzeum épülete a volt Ráth György-Múzeum. Ezt a múzeumot a magyar állam 1905-ben vette át az alapító Ráth György (1828—1905) özvegyétől, képző- és iparművészeti gyűjteményével együtt. A háborús károk következtében szükségessé vált a volt Ráth-gyűjtemény elhelyezése a Szépművészeti Múzeumban és az Iparművészeti Múzeumban. Az épület jelenleg az Iparművészeti Múzeumhoz tartozik s benne kapott helyet a Keletázsiai Művészeti Múzeum kínai gyűjteménye, amelynek egy része a Kína Művészete c. állandó kiállításon kerül a közönség elé.

A Kína Művészete kiállítás jelenleg az épület földszintjének halljában és öt termében van elhelyezve. A régi kínai művészet emlékei és a mai művészet alkotásai, amelyeket ez a kiállítás látogatói elé tár, bár nem adhatnak teljes képet a kínai nép végtelenül gazdag művészetéről, mégis alkalmasak arra, hogy a magyar dolgozó nép még jobban megismerje általuk a kínai népet, megcsodálhassa bennük a nép alkotóerejét, s eredeti, megragadó szépségű művészet alkotásaiban gyönyörködhessek. Reméljük, hogy a Kína-Múzeum és kiállításai jelentős mértékben hozzájárulnak a két távoli ország népe, a kínai és a magyar nép barátságának elmélyüléséhez.

1. TEREM

A kínai művészet emlékei az i. e. II. évezredtől az i. u. XIII. századig

A kínai ásatásokból az utolsó évtizedekben előkerültek az ősember emlékei Peking környékén (Csoukoutien) és Délközép-Kínában, Szecsuan tartományban. A Közép-Kínában folytatott ásatásokból, elsősorban a mai Anjang (Honan tartomány) környékéről, már a *kínai nép* ősenek emlékei kerültek napvilágra. A Sárga-folyó középső és alsó folyása mentén kialakult földművelő és állattenyésztő kultúráknak a folytatója volt a kínai történelem első állama: a Sang-Jin dinasztia birodalma (i. e. kb. 1500—1000). Az ásatások tanúsága szerint ez az időszak a rabszolgatársadalom kora volt. A kínai nép ősei ekkor már ismerték a bronzöntést és a selyemszövést. A kínai írás első reánkmaradt emlékei ezidőből származnak (jóslócsontok és bronzedények felirata).

FALITÁRLÓ

Jóslócsontok, faragott csontdíszek: az 1929-ben kezdett anjangi ásatásokból származó leletek. A jóslócsontok bevéselt írásjegyekkel ellátott állati csontdarabok (vagy teknőchéj-darabok), amelyeket az akkori társadalom magasrangú hivatalnokai, a jósök, a termés, időjárás, háborúk, vadászatok kimenetelének megjövendölésére használtak. A jósök a felületre vésték az összes lehetséges válaszokat, a csontot izzó pálcával megrepesztették, s a repedések által felosztott írásból magyarázták a „természetfeletti hatalmasságok“ válaszát. A falitárlóban elhelyezett jadeit pengéjű, bronz foglalatú áldozati balta (ú. n. „ko“) ugyanebből az időszakból való. Bronz foglalatán írásjegy: csuan (hajó; itt valószínűleg név!).

A Csou dinasztia (1028—221 i. e.) uralma második felében ismerik meg a kínaiak a vasat, az ekés földművelést. A régészeti kutatások arra mutatnak, hogy a rabszolgatársadalom bomlása már ebben a korban megindul. Az ősök tisztéletének, a megholtak szellemének kultusza, amely már az előző korszakban kiformalódott, ekkor kanonizálja az áldozati bronzedények változatos típusait. Az áldozati tárgyak között gyakran szerepelnek jade-ből (Kínában a legrégebbi idők óta a legkedveltebb, varázserőjének tartott féldrágakő) csiszolt dísz tárgyak. Ilyen az a lyukas korong, amelynek fogazott széle arra enged következtetni, hogy csillagászati, csillagjósági szerszámként használták.

A bronzbóli készült öv- és szíjveretek, övkapcsok, kések a kínai nép díszítőművészetének ekkori emlékei közé tartoznak. Ékítményeiket a természet jelenségei, elsősorban állatok képére formálták készítőik, sokszor azonban olyan stilizált formájúvá, hogy nem tudni, eredetileg milyen állatot ábrázolnak.

1. VITRIN

A vitrin táblafalán elhelyezett kisebb bronztárgyak egyik csoportja az előző korok bronz díszítőművészetét folytató Csin-dinasztia (i. e. 256—206) és az ókori Kína virágkorát hozó Han-dinasztia (i. e. 206-i. u. 220) idejéből valók. A bronztükrök a ruhadíszekkel, övkapcsokkal együtt a használati eszközök dísztárggyá változását példázzák.

Az apró bronztárgyak másik csoportja az ú. n. szkita-szibériai művészet emlékeit mutatja be. A mai Szovjetunió délszibériai vidékén, Minuszinszk vidéke és Északkeleti-Kína között az i. e. II. évezredtől kezdve szoros kapcsolatok alakultak ki az akkor még nem a kínai birodalomhoz tartozó, a Sárga-folyó északi hajlásában — Ordosz — lakó nomád népek közvetítésével. Ezek a kapcsolatok a tárgyi formák átvételén kívül kölcsönös művészeti hatásra vezettek. A Han-korszakban, sőt már előbb is, a szkita művészetre visszanyúló „állat“-stílus terjedt el e területek mindegyikének művészetében. A vitrin bronzedényei az e korban is továbbélő ősök kultuszát szolgálják. Ez különösen fontos szerepet kap ebben a korban, mert a konfucianizmus ekkor lesz állami kultusszá. Az ősök tiszteletének szertartásai nemcsak az uralkodói udvarban, hanem a főuraknál is nagy ünnepélyességgel, díszes felszerelés használatával történnek. Az áldozati szertartások bronztárgyai (edények gabonának, bornak; füstölők és jelképes tárgyak) a kor művészetének kiemelkedő alkotásai. Domborművű díszek, állatokat utánzó formáik ebben a korban érnek művészi teljességre: a stilizálás és a természet utánzása közti egyensúly jellemző formáikra.

Az égetett agyagból készült kútkáva-modell sírlelet. A virágzó birodalom életének képe tárul elénk a sírokba helyezett épületmodellek, szobrok láttán, amelyek az akkori hit szerint az elhunyt túlvilági életének szolgálatára készültek.

A mázas cserépedény szintén sírlelet. Ebben az időben ismerték meg a kínaiak az üveggéskítés módját, s már készítettek mázzal bevont cserépedényeket, a későbbi porcelánedények őseit.

Allványokon áll két kőszéle, mindkettő buddhista szobor. Egyik Avalokitesvarát ábrázolja, a kőlap szélén felirat: „Kai Huang 3. évében (583-ban) Jang Csung készítette“. Dátummal és jelzéssel ellátott szobor

elég ritka, mert a szobrászatot népművészek, mesteremberek művelték, akik nem kaptak társadalmi és művészi megbecsülést. A másik Sakjamuni-Buddhát ábrázolja, körülötte Bodhisattvák, tanítványok, fölötte lebegő dévák (angyalok), valószínűleg a VI. században készült. Ezen még látszanak az eredeti festés nyomai (a szobrokat régen a kínaiak is festették). A harmadik, ugyancsak állványon, egy Buddha-szobor fejtörődéke. Valamikor szabadban álló szobor feje volt, a Szung-korban készülhetett.

E három szobor már a buddhista művészet emlékei közé tartozik. Az Indiából áterjedt buddhizmus az V—VI. század folyamán államvallássá lesz Kínában: a „Hat dinasztia kora“ néven ismert történelmi időszak egyik barbár eredetű kínai uralkodóháza, a Vei dinasztia terjeszti és istápolja.

2. VITRIN

A Tang-dinasztia kora (618—906) a kínai kultúra középkori történetének legvirágzóbb szakasza. A gazdaságilag is virágzó társadalomban — a Tang-kor elején (VII—VIII. század) — monumentális falfestményekkel díszített templomok épülnek, a festészet és a szobrászat nagyra fejlődik.

A kor művészetéből azonban aránylag kevés emlék maradt ránk. A nagy, reprezentatív művészetet (szobrászat) követi stílusban a sírplasztika: sírokat díszítő, azok őreit jelképező (gonosz szellemektől és emberektől oltalmazó) figurák, valamint a sírba helyezett, az elhunynak a hit szerint a túlvilágon is szolgáló háznépet megörökítő szobrocskák. A legszébb példányok közé tartozik az a mázas keménycserép-figura, amely démoni arcával (s lándzsájával, amelyet valaha kezében tartott) őrizi, védelmezi a sírt. A magaskontyú udvarhölgy arca a korszak szépségideálját fogalmazza meg: telt, puha, gömbölyded arc és karcsú termet, báj és kecsesség az arckifejezésben s a mozdulatban. A mázatlan lovasfigurák egyike vadászt, másika katonát ábrázol. Ezeket a figurákat a kötetlen mintázási mód, életszerű ábrázolás és bizonyos jellemzőerő teszi alkalmassá arra, hogy megláthassuk bennük a nagy művészetek eredményeit ebben a korban.

3. VITRIN

A Tang-dinasztia birodalmának bomlása után beháborúk gyöngítik tovább Kínát, s az uralomrajtó Szung-dinasztia (960—1280) a barbár

hódítók északról jövő támadásait alig bírja elhárítani, s végül az ország felét kénytelen átengedni nekik (1127). A déli, kínai ország részben azonban a városok nagy szerephez jutnak a kézműipar és a kereskedelem révén (tengeri, szárazföldi). Ennek a virágzó kézműiparnak egyik legjelentősebb művészi terméke a Szung-kori porcelán és keménycserép. Díszítésük még többnyire nem festéssel, hanem az edénytest karcolásával, faragásával történik, mázaik egyszínűek illetve színtelenek. Néhány szál, vasoxiddal feketére festett, csurgatott mázat láthatunk már közöttük. A kor végén már megjelennek az egyszínű (barna vagy fekete) mintákkal díszített tárgyak (pl. a fejpárnák, amelyeket növénymotívumok és írás ékesítenek). A kisebb edények egy része még a keménycserép és a porcelán között van, két darab azonban más vékonytestű, üvegszerűen áttetsző valódi porcelán.

4. VITRIN

A Szung-dinasztia korában (960—1280) mind a festészet, mind a szobrászat és az építészet remekművű alkotásokkal ajándékozta meg a világot. A festészetben a császári akadémia létesítése és a kereskedő-polgárság erősödése következtében a buddhizmus festészete helyét egyre inkább a természet és a társadalom iránti eleven érdeklődés foglalja el. A népi mesteremberek művelte szobrászatban a téma főleg Buddha és a buddhista pantheon többi alakja, de ezeknek a témáknak az ürügyén az ember ábrázolása, emberi tulajdonságok, jellemek bemutatása lép a vallási áhitat kifejezésének helyébe. Ezt példázzák az itt bemutatott plasztikai alkotások is; a fából készült Avalokitesvara (Kuan-jin, a könyörületes istennője) szobra, s az ugyancsak fából faragott tanítvány szobor (egy nagyobb, a halott Buddhát sirató tanítványok csoportját ábrázoló szoborcsoportnak egyetlen megmaradt figurája). Különösen az utóbbinak már a karikatúra határát suroló kegyetlenül éles jellemzése megragadó. Nagyon érdekes az álló Kuan-jin (kis faszobor) testtartása, amelyben ugyancsak a korabeli női szépségesezmény megformálását láthatjuk. A kisebb-nagyobb bronzszobrok között Buddha-ábrázolásokat, mondabeli hősök alakjait láthatjuk.

2. TEREM

A kínai iparművészet emlékei a XIV—XIX. századból

(Porcelán, bronzplasztika, tubákos-flakon gyűjtemény.)

A Jüan-dinasztiát (1280—1368), a mongol hódítók uralmát, a széles tömegek ellenállása döntötte meg. A következő nemzeti dinasztia, a Ming-dinasztia uralma idejét (1368—1644) a városok további fejlődése, a tengeri kereskedelem nagyarányú fellendülése, s a kézműipar manufaktúra-iparrá növelése jellemezte. Ennek közvetlen következménye volt az iparművészetek hatalmas felvirágzása. A porcelán-készítés közel egymillió embert foglalkoztatott Csingtöcsenben, ahol a császári porcelánüzemek is voltak. De a többi ágak mesteremberei is nagy tömeget jelentenek e korban. A mesterségek legszebb termékei elsősorban a császári udvar kiszolgálására készülnek, valamint az uralkodóosztály számára. Szépségükben, az anyagok tökéletes megmunkálásában, ékítményeik páratlan gazdaságú képzelőerőt bizonyító változatosságában azonban a kínai *nép* művészi teremtőerejét csodálhatjuk.

1. VITRIN

A kék-fehér (mázalatti kobaltkék festéssel festett, fehérfalú) porcelán az egyik legsajátosabban kínai porcelánfajta. A Ming-dinasztia idején ez a fajta volt a császári porcelánüzem (Csingtöcsen) legszebb terméke. Díszítésére eleinte stilizált növénymintákat, később tájképet, virágokat, figurális jeleneteket is használtak. Az ékítmény sajátos, nemzeti karakterű rajza révén vált a kínai porcelán kiemelkedő szépségű, nemzeti jelleget képviselő típusává.

A kék-fehér porcelánedények egy része használati edény: evőcsésze, tál, virágváza, más részük pusztán díszül szolgál. A készítőik technikai bravúrként különleges formákat is készítenek, ilyen pl. itt a vízipipa.

2. VITRIN

Már a Ming-korban megindul, de különösen kifejlődik a Csing-dinasztia (1644—1911) — a mandzsu uralom — idején a több színnel festett porcelánok készítése. A mázégetés magas hőfokát csak a kék (kobalt) és a vörös festék bírja el, a többi színt a mázégetés után festik fel, s másodsor csak alacsonyabb hőfokon égetik ki az edényt. Így készülnek a mázalatti és mázfölötti színek együttes használatával, vala-

mint a színes zománcfesték felhasználásával a különféle technikájú, szebbnél-szebb porcelánok. A legszebb darabok Kang-Hszi császár idejében (1662—1723) készültek.

Európai műgyűjtők szokása a mázfeletti festésű színes porcelánokat négy, ú. n. „családba“ („famille“) sorolni. A fekete és sárga „család“ a festés alapszínére vonatkozik (pl. a fekete Fo-kutya figura ebben a vitrinben), a zöld és az aranyból nyert rózsaszín „család“ elnevezés a díszítésben túlsúlyban lévő színekre vonatkozik. A stilizált formák mellett gyakran használják itt is a természetű ábrázolást (madarak, virágok, tájkép, stb.).

3. VITRIN

Az egyszínű mázzal bevont porcelánok már a Szung-korban megjelentek Kínában (1. az 1. terem, 3. vitrinjében lévő tárgyakat), de később, a Ming- és a Csing-dinasztia korában is remekel ebben a műfajban a császári porcelánüzem (Csingtöcsen). Az egyes mázfajták elnevezése vagy az utánozhatatlan, sajátos tónust (színcsaládot) jelöli — pl. szeladonzöld, mohammedán-kék, ökörvér-vörös, csorgatott (flambé), stb. — vagy a különleges mázkészítési módot, technikai eljárást — pl. repesztett (craquelé) máz.

Ezeknek a porcelánedényeknek a szépségét a mázak színeinek mélysége mellett az edényformák nemes eleganciája adja.

4. VITRIN

A Ming- és a Csing-dinasztia idején a császári kemencék és a többi híres porcelánműhely nemcsak egész Kínát látta el porcelánnal, hanem tömegesen készítették a kivitelre szánt porcelánárut is. A kínai porcelán az arab hajósok révén jutott el Kisázsziába. Onnan a török kereskedelem révén elkerült Európába, így Magyarországra is (a XVI. század második felétől).

Az exportcélra, vagy egyenesen külföldi rendelésre készült porcelántárgyak érdekes módon tanúskodnak a kínai és az európai műveltség keveredéséről. Kantonban és Hsziamenben (Amoj) a XVII. sz.-tól kezdve festettek meg fehér porcelánokat európai metszetek után. A XVII. század végén már előfordul olyan eset is, hogy a kínai jeleneteket európai ízlés szerint festették rá az edényekre (1. a vitrin balszélén a nagy színes tál képét). Egyes darabokat és teljes étkészleteket egyaránt rendeltek az európai kereskedők (jobboldalon látható készletek pl.), a díszítésre

szolgáló képeket sokszor európai metszetek után rendelték (l. a jobb-oldalt hátul elhelyezett tányér festett képét). Ugyanakkor a hollandi Delftben 1650-től hűségesen másolták a kínai kékfehér porcelánokat.

A Jihszingben (Csiangszu tartományban) készült, barna mázatlan keménycserep edények (az ú. n. „buccaro“-k) a teafogyasztás révén főleg Belső-Ázsiában terjedtek el. (Az egyik itt bemutatott teatartó edényt pl. Hopp Ferenc a múlt század végén vásárolta Bokharában!)

A Töhua városában (Fucsien tartományban) készülő ú. n. „kínai fehér“ („blanc-de-Chine“) porcelánok főleg figurák és szobrok alakjában váltak ismertté (Buddha, Kuan-jin alakjai a legnépszerűbbek, de láthatjuk itt egykorú európai férfi képmását is). Fehér vagy elefántcsontsárga mázának szépsége, csillogása és a figurális ábrázolások formai tökélye, kecsessége révén Nyugaton is a gyűjtők kedvelt porcelántípusai közé tartozik.

5. VITRIN

A Ming-dinasztia korától kezdve (1368—1644) a bronzöntésben a klasszikus (áldozati) bronzedények utánzatai helyett az önálló bronz kiplasztika alkotásai lesznek a legkedveltebb dísz tárgyak s így a bronzművéség uralkodó műfaját adják. A buddhizmus alakjai sem hiányoznak a kor szobrászatából, de a korabeli társadalmi élet és a mondavilág élethűen mintázott alakjai — mindenütt az emberi tulajdonságok hangsúlyozásával — valamint az állatfigurák a plasztikus ábrázolás új irányát, a tematikában is az élethez közeledést mutatják. A nagy bronz Avalokitesvara-szobor, s a két apró öregember-figura (valószínűleg valamelyik kínai bölcs ábrázolása) a megmunkálás finomságával és a formák, arcok életszerű megmimálásával tűnik ki az anyagból. A bronzszobrokat többnyire arannyal fúttatták be.

Allványokon áll két fafaragvány: Fo-kutya pár. Épületdíszek, a Ming-kori faszobrászat szép példányai közé sorolhatók. (A „Fo-kutya“ elnevezés európai gyűjtőktől ered, Kínában ezeket a stilizált állatfigurákat oroszlánoknak nevezik. Minthogy rendszerint templomok előtt állanak, Fo — Buddha kínai neve — kuttyája nevet kapták.) Nemcsak a két oroszlán groteszk, de játékos megformálása, hanem a tartóoszlopok oldalának díszítése (sárkányok) is erőteljes fantáziáról és vérbő népi izlésről tanúskodik.

ASZTAL-TÁRLÓ

A Keletázsiai Művészeti Múzeum egyik érdekes kis gyűjteménye a tubákos flakonok különböző anyagokból készült sorozatát tartalmazza. A különféle drágakövekből csiszolt flakonok elsősorban a drágakő természetes szépségét igyekeznek érvényrejuttatni: az ametiszt ibolyaszínét, az achátok márványos sávjait, a hegyikristályba zárt fekete kristálytűk szeszélyes szóródását. Az üvegből készültek végtelen türelmet igénylő munkával vannak belülről festett képekkel díszítve. A gyűjtemény minden darabja a csiszolás, s a megmunkálás többi módjának gondosságával a kínai népi mestereknek technikai tudásáról, türelméről s precizitásáról tanúskodik.

Az ajtók fölött : egy fafaragvány (XIX. sz.) s egy festett porcelánkép (XVIII. sz. eleje).

3. TEREM

A kínai iparművészet emlékei a XIV—XIX. századból

(Rekeszszománc, lakk; jade és féldrágakő; elefántcsont- és fadaragványok.)

1. VITRIN

A rekeszszománc-borítás technikája nyugati (Bizánc) eredetű s a perzsák közvetítésével jutott el Kínába. A Ming-kor kezdetétől külön császári műhelyekben készülnek ezek a dísz tárgyak is. A korai darabok díszítésének stílusa erőteljesebb, a XVIII. században készültek viszont technikai finomsággal tűnnek ki.

A rekeszszománc-berakás technikája: a kikovácsolt vörösréz vagy bronz edénytesten vékony rézszalagocskák felrakásával rekeszeket képeznek, amelyekbe színes zománccfestékanyagot kennek s kemencében való kiégetéssel szilárdítanak meg, azután csiszolással teszik egyenlővé és simává a felületet (1. a 4. terem 2. vitrinjében lévő mintapéldányt).

A Múzeum birtokában lévő rekeszszománctárgyak gyűjteményünk legszebb darabjai közé tartoznak, a Ming- és Csing-kor műiparának kiemelkedő szépségű termékei.

Kandallópárkányon : rekeszszománc kulacsváza (Ming-kor).

2. VITRIN

A lakkfa gyantájából nyert lakk felhasználása Kínában már az i. e. első évezredben kezdődött. A Jüan-dinasztia idejéig csak festett lakk-tárgyak ismeretesek, ekkor kezdődik meg s a Ming-korban fejlődik ki a rétegesen felrakott vastag vörös lakktárgyak faragása. A Ming- és Csing-kor lakktárgyai különböző technikával készülnek. A faragott vörös lakk úgy készül, hogy az alapozással ellátott fa- vagy fémedénytestre sok (70—120) egyenkint megszáritott lakkréteget festenek, ezt még puha állapotban faragják tele díszítéssel, azután magasabb hőfokon keményre szárítják. A tojáshéj vagy testetlen lakk úgy készül, hogy agyagmintára selyemborítást helyeznek, ezt vonják be lakkrétegekkel, s az első rétegek megszilárdulása után az agyagmintát eltávolítva, tovább lakkozzák. A festett lakk fatestre felrakott lakkrétegeire festenek, majd szintelen lakkal takarják a festést.

A kiállított műtárgyak között a tojáshéj lakkból készült virágformájú dísz tárgy, a faragással díszített, különféle nagyságú vörös-lakk díszdobozok és dísztalak a kínai népi díszítőművészet jellegzetes motívumait

viselik (sárkány, növényi és virágminták, a „hosszú élet“ és „boldogság“ írásjegyek). Legszebb, egyben legkorábbi darabunk a sárkánydíszes kerek doboz, fenekén dátum: „A Nagy Ming Dinasztia Csia Csing (császáranak) idején (1522—1566) készült“.

3. VITRIN

A jadeit és közeli rokona, a nefrit — közös nevükön jade (7—8 keménységű, kvarchoz hasonló féldrágakő) — a legjobban megbecsült féldrágakövek Kínában. A legkorábbi időktől kezdve készítettek belőlük szertartási tárgyakat és ékszereket, majd dísz tárgyakat (l. az 1. terem falitárlójának jade-tárgyait). Ilyen dísz tárgy pl. a jókívánságokat jelképező zsu-ji (jogar, kormánypálca volt eredetileg), a bronzedény formáját utánzó díszváza, amulett. Később más féldrágakövek megmunkálására is rátértek a kínai mesterek, különösen a Ming-kortól kezdődően. Leggyakrabban feldolgozott drágakövek és féldrágakövek a hegyikristály, a rózsakvarc, füsttopáz, az achátok különböző változatai (l. a 2. terem asztaltárlójában a flakon-gyűjteményt is). A kőcsiszoló mesterek a kő adott, természetes formájához, színeződéséhez alkalmazkodva alakítják ki a tárgyformákat és díszítésüket.

4. VITRIN

A kínai szobrászat a Ming-kortól kezdődően eredetét és újat csak a kisplasztika terén alkotott (l. a 2. terem, 5. vitrinjében a bronzplasztikát).

A faragó népművészek nyersanyagul az elefántcsontot, más csontot, teknőchéjat, rinocerosztülköt, és a különböző fafajták közül leggyakrabban a kemény, sűrűszálú puszpángot, valamint gyökeret használták fel. Az ember ábrázolása azonban inkább csak a fafaragóknál marad meg, az elefántcsontfaragók a XVIII. század végétől kezdve egyre inkább technikai bravúrokat csillogtató, mutató darabokon dolgoznak. Ilyen pl. a 16 koncentrikus golyót magában foglaló, egy darabból kifaragott elefántcsont golyó, az ú. n. „ördöggolyó“; ilyenek az áttört mintás, finomművű dísz tárgyak teknőchéjből, rinocerosztülökből, bambuszból. A kínai exotikumokhoz tartozik a bambuszból faragott tücsökkalitka, amelyben éneklő tücsköt tartottak.

A falon két kép látható: az egyik vadlibákat ábrázol a nádasban; Pien Sou-min (XVIII. század) tusfestménye. A kínai festészet hagyó-

mányos módszerével készült, s hagyományos témája is: az élő természet volt az írástudók (műkedvelő festők) festészetének legjobban kimunkált területe.

A másik kép mandzsu hivatalnok feleségét ábrázolja, ismeretlen mesterember munkája a XVIII. századból. A portréfestészetet népi mesteremberek művelték a régi Kínában s művelői nem kaptak társadalmi megbecsülést, művészi rangot. Ez a kép azonban nagyon jól mutatja, hogy ezek a népi mestereknek is kiváló volt a technikai tudása. Ellentétben az írástudó festők szabad, kötetlen ecsetkezelésű tusfestményével, ezen a képen mindent részletesen, halvány, helyi színeket érzékeltető festékekkel festett meg a művész.

HALL

A hallban egy festményt és az újkori kínai iparművészet néhány alkotását helyeztük el (bútorokat, falikárpitokat, nagy porcelánvázákat) interieur-szerűen.

A falon elhelyezett festmény vadászatot ábrázol. Vízszintes tekercs-kép formájú (ezt a formát asztal díszítésére használják Kínában) tusfestmény. Nem teljes, a tekercs végén utólag készült dicsérő feliratok vannak a hiányzó rész helyére ragasztva. Valószínűleg Szung-kori festmény után a Ming-korban készült másolat (a másolás a régi kínai festőművészetben igen elterjedt műfaj, egyáltalán nem becsülték le, ellenkezőleg, a hagyománytisztelet szellemében nagyra értékelték).

A hallban elhelyezett bútorok a XVIII—XIX. századi kínai bútorművesség alkotásai, népi mesteremberek munkái, természetesen az uralkodóosztály számára.

Az egyik asztalon: bronz füstölő, XVIII. századi munka.

A másik asztalon: szeladon-zöld mázas porcelánváza, nagyméretű, C sien Lung császár idejéből (1736—1796).

Az ablakmélyedésben: két nagy festett porcelánváza, valószínűleg Kang-Hszi császár idejéből, (Ráth György gyűjteményéből) és egy nagy mázas, domborművű keménycserép váza, Sövan (Kuantung tartomány) kerámiaműhelyeinek készítménye a XVII. századból.

A fűtőtest-burkolaton: két mázas cserép Fo-kutya, kerti figurák a XVIII. század végéről.

A főbejárattal szembeni *fal*on lazacszínű, nagy selyemkárpit, körben színes hímzett díszítéssel, középen fekete, hímzett felirattal (születésnap i jókívánságok és dátum: 1886).

A főbejárattól balra a *fal*on vörösszínű, nagy selyemkárpit, színes, hímzett díszítményekkel (a szegélyben körben a „nyolc halhatatlan taoista bölcs“ alakja), a XIX század közepéről. A hallból az új kínai iparművészet termébe vezető ajtó melletti falon van elhelyezve Mao Cse-tungnak, a kínai nép forradalmi vezetőjének selyemből szőtt arcképe (hangcsoui selyemszövő műhely munkája).

4. TEREM

Az új kínai iparművészet alkotásai

(A Kínai Népköztársaság kormányának ajándéka a magyar dolgozó népnek.)

A középkor végén s az újkor elején virágzó kínai iparművészet az imperializmus gyarmatosító politikája és a birodalom belső bomlása következtében a XIX. század második felétől kezdve romlásnak indult. A XX. század első felében a reakciós Kuomintang-uralom nemzet-áruló, népellenes politikája és korruptsága, valamint a japáni imperializmus agressziójának pusztításai következtében a világhírű kínai műipar szinte teljesen kihalt. A felszabadulás után a Kínai Népköztársaság kormánya minden erkölcsi és anyagi segítséget biztosított a kínai iparművészet híres művességeinek feltámasztására, egyszersmind nagyon sokat tett azért is, hogy a népművészetnek az őt illető megbecsülést megszerezze: 1953 telén megrendezte az első országos kiállítást az iparművészet és népművészet alkotásaiból. A mai kínai iparművészetet a hagyományos formák újjáélesztése és az újító kísérletek egyaránt jellemzik, s — amint az itteni kiállításon látható alkotások is tanúsítják — az újjászülető kínai iparművészet ez első eredményei a nagymúltú, híres művességek új virágkorának kezdetét jelzik.

1. VITRIN

Az elefántcsont-szobrászat régi darabjai mellett (pl. szétnyitható hal belsejében miniatűr tájkép) modern témákat is kifaragnak ebből a nemes anyagból a népművészek. Ezeket a mai témájú szobrocskákat a pekingi Állami Iparművészeti Műhely mesterei faragják a Központi Képzőművészeti Főiskola szobrász tanszakán készült minták alapján, ily módon valósítva meg a népművészek és tanult művészek együttműködését. A faragás igen elterjedt Kína déli tartományaiban. A sűrűszálú puszpángból vagy más keményfából faragott szobrocskák a kínai színház legismertebb alakjait és jeleneteit vagy népmondák hőseit ábrázolják leginkább. Az itt látható háromalakos faragvány a „Fehér Kígyó Legendája“ című, színpadon is gyakran előadott népi elbeszélés egyik jelenetét ábrázolja: a „Törött-Hídon“ (Hangcsou város egyik hídján) találkozik a varázslattól megszabadult kígyótündér hűtlen szerelmesével.

A féldrágakő-csiszolók bravúros darabjait e nagymúltú művesség technikai és stílushagyományai táplálják ma is. A puha zsirkövet viszont legszívesebben az életből ellesett alakok, vagy mondai figurák kiformálására használják a népművészek.

Falon: Csomózott szőnyeg (Tiencsin városi szőnyegszövő munkája).

Falon: Tájkép — parafalemezekből kivágott és összeillesztett kép, mai népművész-munka.

2. VITRIN

A rekeszománc-berakás népművészei (Peking) készítik ma is a hagyományos, aprómintás, kékes-zöld színezésű edényeket, de készítenek iparművészek tervezte, szintén a kínai díszítőművészet hagyományain alapuló (pl. Tunhuang falfestményeiről kölcsönzött), de ebben a műfajban teljesen újnak számító színezésű és mintájú darabokat is. A mai iparművészetnek ez az ága érte el a legszebb eredményeket az új, a mai ember életének, ízlésének megfelelő, de nemzeti, népi jellegű, művészi kiállítású tárgyak (vázák, hamutálcák, stb.) készítésében.

3. VITRIN

A mai kínai textilművészetben részben a régi, nagyhírű selyemszövő üzemek (Szucsou, Hangcsou, Nanking) szövött selyemkártyjai, selyembrokátjai, velurbársonyai, részben pedig az ugyancsak régóta híres népművész-központok (Szucsou: selyemhímzés, Peking: keresztöltéses munkák, stb.) különböző stílusú és technikájú munkái szolgáltatják a legszebb példányokat. A hímzés és más kézimunkák az egész Kína falvaiban népszerűek, egyes helyeken a lakosság nagyrésze ebből él (pl. Szucsou).

4. VITRIN

A vörös laktárgyak készítésének és díszítésének módja teljesen hagyományos. Ma is Peking régi műhelyeiben készülnek.

A tojánhéj-lakk szintén a hagyományos technikával készül; legszebbek ebben a műfajban Fucsou (Fucsien tartomány) műhelyeinek készítményei.

A lakkművészetben a Csengtu városi (Szecsuan tartomány) Képzőművészeti Szakiskola festett lakkjai készülnek új technikával: csiszolással kapják meg különösen szép fényüket.

Itt különféle ipar- és népművészeti tárgyakat állítottunk ki. Legfigyelemreméltóbbak köztük a bambusz-szövetre festett képek, s a vékony rizsszalmából szőtt, tájkép-mintás legyező (szecsuanai népművész-munka). Hangcsou illatos fából készült legyezői igen népszerű ajándék-tárgyak.

Az ezüst filigránmunkás ékszerek és dísz tárgyak a nyugati export-rendelések hatására meghonosodott idegen stílusban készülnek leginkább ma is.

5. VITRIN és 6. VITRIN

A kínai porcelán és keménycerép a hagyományok szellemében születik újjá. Az állami kezelésbe vett csingtöcseni kemencék idős mesterei, a szövetkezetbe tömörült sövani népművészek és a többi kerámia-központ (Fucsien, Santung, Jünnan és Hopej tartományok) népművészei többnyire a régen kialakult stílus díszítőmotívumait alkalmazzzák. Emellett azonban kísérleteznek új témákkal és új megoldásokkal, elsősorban a porcelán és kerámiaszobrászatban.

A mai kínai porcelánipar munkáját a szakemberek, tanult művészek és a népművészek szoros együttműködése jellemzi. Így rekonstruálták együttes erővel pl. a híres „ökörvér“ (sang-de-boeuf) máz készítésének régen feledésbe merült titkát. A boroskannára boruló, ittasan elszunnyadt költőnek, Li Tai-ponak a szobrát Liu Csuan népművész alkotta meg, akit munkájában a Képzőművész Szövetség néhány művésze segít tanácsaival, bírálattal.

A porcelánfigurák mintái a Központi Képzőművészeti Főiskola szobrász tanszakán készülnek, s népi mesterek formálják porcelánba őket.

A tömeges használatra készülő, népi díszítőművészetre jellemző mintájú edények (rizsesedény, boroskanna) egyszerűségükben is erőteljes szépsége a tömeges ízlésének magas színvonalát példázza.

Falon : Selyemhímzés, festmény után (Sangháj).

Kandallópárkányon : Rekeszománc díszváza a XVIII. századból.

Falon : Selyemhímzés, festmény után (Szucsou).

5. TEREM

Képtár (régí és modern festészeti és grafikai alkotások).

A bejárattól jobbra a falon sorban elhelyezett képek a régi kínai festőművészet alkotásai:

1. Kao Csi-pej (1672—1734): Remete. Tufestmény. A remete igen gyakori témája a kínai írástudó festőknek. Az egyik buddhista szekta (Csan-buddhizmus) a szemlélődő remeteéletet hirdeti legtökéletesebb életformának. Az írástudók a korrupt, intrikáló császári udvarral és politikával való szembenállásuk kifejezésére gyakran visszavonultak a közélettől, s remeteéletbe menekültek, ahol az egyszerű életmód, a természet volt vigaszuk.

Ennek a visszavonulásnak, természetbe menekülésnek a vágyát fejezi ki ez a festmény a remete alakjának megfestésével. Technikáját illetően érdekes tudnunk, hogy a művész ujjával is festett bele.

2. Ismeretlen festő műve (valószínűleg a Jüan-korból): Csikáját szoptató kanca. Tus és halvány szinezés. A lovak szintén kedvelt témái a régebbi (Szung- és Jüan-kori) kínai festőművészetnek. Ez a kép minden technikai bravúrtól tartózkodó, egyszerű, gondos megfestésével a régi kínai festészet legjobb hagyományait képviseli.

3. Kai Csi (XIX. sz. első fele): Találkozás. Tufestmény. A zsánerkép műfaja a Csing-korban újra népszerű lesz, de már nem ábrázolja sem a történelem nagy eseményeit, sem a nép életét. Az uralkodóosztály finomkodó és hízelgő ábrázolása legkedveltebb témája, mint ennek a képek is.

4. Ismeretlen festő képe (a Csing-korból): Gém nádasban. Ez a kép is a kínai természetábrázolás hagyományos stílusában készült.

A szembenlévő falon a kínai stílusú, hagyományos festészet modern, XX. századi alkotásai függenek:

1. Vu Csang-si (1844—1926): Peóniák. Az első festő Kínában, aki nyugati hatás alatt erősen színes képeket fest: azt mondhatnánk, egyike a szín fölfedezőinek.

2. Csi Paj-csi (1860—): Tarisznyarákok. Tufestmény. Csi mester a legöregebb mai művésze Kínának: a természetábrázolás zseniális mestere. Vu tanítványa, az ő szellemében folytatja a szín alkalmazását a hagyományos, kötetlen ecsetkezelésű festői stílusban. Tusképei a vonalak és foltok szellemes, ecsetírásan edzett lendületű, mindig az ábrázolt jelenség lényegét kifejező szövevényéből komponálódnak. Színes képein viszont a kiszámított, biztonsággal és nagyvonalúan odavetett színfoltok hatása a legmeggyőzőbb erejű. Festőművész és költő, amellet azonban a kalligráfiának is mestere, valamint a pecsétmetszésnek. Falusi

asztalosmesterként kezdte pályáját s kifinomult és bölcs művészete a nép érzelem- és gondolatvilágában gyökerezik.

3. Csi Paj-si: Virágok (felirat: „Őszi illat — őszi szín“ és jelzés: „a 88 esztendő öregember, Csi Paj-si“).

4. Csi Paj-si: Kínai fűgék (felirat: „Frisz, fényes színek áradnak“ és jelzés: „az 1948. évben 88 esztendő öregember Csi Paj-si festette a fővárosban, a nyugati negyedben“).

5. Csi Paj-si: Languszták. Tusfestmény.

6. Huang Pin-hung: Szecsuanai tájkép. Tus és akvarell. Huang mester a mai kínai tájfestők veteránja (szül. 1863.) és Kína egyik legnépszerűbb festője Csi mellett. Legjobban kedveli Szecsuan tartomány hegyvidékeit, ahol valamikor sokat utazott és számos festményen örökítette meg ottani benyomásait.

7. Huang Pin-hung: Szecsuanai tájkép. Tus és akvarell.

A bejárat melletti falon a modern Kína egyik legnagyobb hatású művészeti ágának, a forradalom harcaiban kimagasló szerepet játszó modern fametszetnek néhány lapja látható:

1. Li Csün: Lu Hszün arcképe (1936).

A jenani Lu Hszün Akadémia látképe (1942).

A Vörös Hadsereg lovát oszt (1948).

Li Csün a legelső modern fametsző-generációhoz tartozik. Lu Hszünnel, a forradalmi fametszet-művészet szellemi atyjának, a modern kínai irodalom legnagyobbjának arcképe korai művei közé tartozik. A jenani Akadémia látképe abban az időben készült, amikor a művész ott tanított. A jenani Akadémia a forradalom bázisának kommunista művészeit nevelte: a forradalom azon időszakában roppant nehézségek között dolgoztak és tanultak a művészek is; az Akadémiát, jobb híján, egy elhagyott templomépületben helyezték el. A harmadik kép a Felszabadító Néphadsereg és a dolgozó parasztok közti baráti viszonyt örökíti meg.

2. Ku Jüan: Aratás (1949). Ku Jüan a második generációhoz tartozik, azokhoz, akik Jenanban nevelődtek művészzé. Legszebb lapjai a dolgozó parasztokat ábrázolják.

3. Jen Han: Békét! (1950). Szintén a második generációhoz tartozik. Jenanban tanult, s a háborús hőstettek megörökítő lapjaival vált híressé. A képen a játszó gyerekek a sarlóval a „béke“ szó két írásjegyét karcolják a porba.

4. Vang Csi: A Kuanting-víztároló építése (1953). A művész ezen a képen már a hatalmas vízszabályozó munkálatokról, a felszabadult, szocializmust építő kínai nép egyik jelentős alkotásának születéséről számol be.

Képtárunkban helyeztük el azt a tárlót, amely a klasszikus kínai fametszet-művesség festmény-reprodukcióit őrzi, s a kínai könyvművészet és nyomtatás néhány szép alkotását bemutató tárlót.

* * *

A kínai gyűjtemény teljes anyagát egyszerre nem tudjuk kiállítani a hely szűkös volta miatt. Kiállításunkon ezért időről időre cseréljük az anyag egy részét. A képtárban időszakos kiállításokat is fogunk rendezni a múzeum régi és modern festészeti, grafikai és népművészeti anyagából.

HFM
Könyvtára
20230113

HFM
Könyvtára
20230113

VÁZLATOS IDŐRENDI TÁBLÁZAT A KIÁLLÍTÁSHOZ

T Ö R T É N E L M I K O R S Z A K			
Anyagi és szellemi kultúra	M ű v é s z e t e k		
	Szobrászat	Festészet	Iparművészet
<p>Legkorábbi régészeti leletek, kb 300 000 évvel ezelőttről: Barlanglakó ősember (Csoukoutien, Peking környékén). Régibb kőkor.</p>			
<p>Halászat, vadászat, tűz használata. Pattintott kőeszközök</p>			
<p>Összefüggő kultúrák kb. i. e. 3000-tól, az i. e. 2. évezred derekáig: Az ősközösségi társadalom kora.</p>			
<p>Fazekasság, csiszolt kő- és csonteszközök. A kapás földművelés kialakulása, állattartás. Az öntözés kezdetleges formája</p>	<p>Festett, zsinórdíszes és fekete kerámia-edények</p>		
<p>Az állam és a civilizáció kezdetei: Sang-Jin-dinasztia. (i. e. 1523—i. e. 1028.)</p>			
<p>Bronzöntés. Selyem. Írás kezdeti formája. A természeti erők és az ősök tisztelete</p>	<p>A Sang-Jin-dinasztia fővárosának (a mai Anjang környékén) feltárásakor előkerült leletek az építészet, kőszobrászat nyomait mutatják. Előkerültek díszes bronz- és nefrittárgyak, stb.</p>		
<p>Csou-dinasztia. (Rabszolgaság bomlása és feudalizmus kezdeti jelenségei.) A 4—3. században: hét fejedelemség háborúi. (i. e. 1028—i. e. 221.)</p>			
<p>Pénz használata. Vasöntés. Ekés földművelés, lótarítás. Bölcsélet: Lao-ce, Kung Fu-ce (Konfucius) Irodalom: Dalok Könyve, Csü Jüan</p>			<p>Bronz szertartási edények, tárgyak bronzból, nefritből. Fémberakás. Selyemszövet. Lakk készítése és festése</p>

T Ö R T É N E L M I K O R S Z A K

Anyagi és szellemi kultúra	M ű v é s z e t e k		
	Szobrászat	Festészet	Iparművészet
<p>A Csin-dinasztia egyesíti Kínát. A Han-dinasztia négy évszázada alatt Kína nagyhatalom. (i. e. 221—i. u. 220.)</p>			
<p>A taoizmus és konfucianizmus kialakulása Papírkészítés Történetírás kezdete: Sze-ma Csién</p>	<p>Sírszobrászat: Ho-Csüping sírja. Lapos domborművek: Vu Liang-ce sírkamra</p>	<p>Falfestmények sírokban. Írásos feljegyzések festőkről</p>	<p>Bronz szertartási edények, harangok stb. Bronztükrök Nefrit-faragványok Mázás kerámia (Üvegkészítés)</p>
<p>A birodalom „Három Királyság“-ra szakad. Belháborúk. (220—420.)</p>			
			<p>Az előző kor bronzművéstségének folytatása</p>
<p>A birodalom „Hat Dinasztia“-ra szakad. Nagyb hatalmat csak az északi Vej-dinasztia képvisel. (420—589.)</p>			
<p>A buddhizmus elterjedése Kínában (először az É-i Vej-államban lesz államvallás) A művészettörténet kezdetei: Hszie Ho katalógusa</p>	<p>É s z a k o n : Nagy buddhista barlangtemplomok építése: Tunhuang, Jünkang, Lungmen Jünkang és Lungmen buddhista kőszobrai</p> <p>D é l e n : Ku Kaj-csi, az első nagy festő</p>	<p>Tunhuang falfestményei</p>	
<p>A Szui-dinasztia egyesíti a birodalmat. Tang-dinasztia alatt Kína ázsiai nagyhatalom. Hódítások, kereskedelmi kapcsolatok. (589—618., 618—906.)</p>			
<p>Buddhista templom-építés, palotaépítés Könyvnyomatás Államvizsga-rendszer. Hivatalnok-közigazgatás Költészet virágkora: Li Po, Tu Fu, Po Csü-ji</p>	<p>A buddhista szobrászat első virágkora: Lungmen, stb. Sírszobrászat Kisplasztika</p>	<p>A buddhista festészet virágkora: Vu Tao-ce Tájfestészet kialakulása: Vang Vej Tunhuang falfestményei Fametszet</p>	<p>A bronz- és ötvösművészet virágkora Mázás kemény-cserép figurák</p>

TÖRTÉNELMI KORSZAK

Anyagi és szellemi kultúra	Művészetek		
	Szobrászat	Festészet	Iparművészet
<p>Az „Öt Dinasztiára“ szakadt birodalom a Szung-dinasztia alatt újra egyesül. Barbárok támadásai: a fővárost és az É-i részt elfoglalják 1127-ben. (907—960., 960—1280.)</p>			
<p>Írástudók költészete és művészete: Szu Tung-po Puskapor és iránytű használata Nyomatás szedett szójegyekkel A színjáték kialakulása A műgyűjtés kezdetei</p>	<p>A buddhista szobrászat utolsó nagy korszaka: a forma kultusza</p>	<p>A világi festészet virágkora. Császári Festőakadémia Ma Jüan, Hszia Kuj, Huj Cung császár</p>	<p>Régi bronzok Régi bronzok másolása. Színes kerámia virágkora</p>
<p>Kína a mongol Jüan-dinasztia hatalmában. (1280—1368.)</p>			
<p>Színház fejlődése</p>	<p>Szobrászat hanyatlása</p>	<p>Tájfestészet, állatképek Ni Can, Csan Mong-fu</p>	<p>Porcelán fejlődése</p>
<p>A Ming-dinasztia alatt újra nagyhatalom Kína. (1368—1644.)</p>			
<p>Tengeri közlekedés fejlődése Pekingi császári palota építése Regényirodalom, illusztrált népkönyvek Színház virágkora</p>	<p>Bronz-, fa-, elefántcsont kisleptika Sírszobrászat</p>	<p>Az írástudók festészetében provincializálódás Népi festészet: újévi kép, színes fametszet</p>	<p>Csingtöcsen: császári porcelánüzem A porcelán virágkora Textil- és lakkművészet virágzása A rekeszománc elterjedése Kínában</p>
<p>Kína a mandzsui Csing-dinasztia hatalma alatt. A 19. század derekától a nyugati imperializmus hódító háborúi. (1644—1911.)</p>			
<p>A 19. század végétől: a nyugati műveltség térhódítása Kínában. Kínaiak külföldi iskolákban tanulnak</p>		<p>A festészet hanyatlása</p>	<p>Az előző kori virágzás folytatódik a 19. század végéig</p>

T Ö R T É N E L M I K O R S Z A K

Anyagi és szellemi kultúra	M ű v é s z e t e k		
	Szobrászat	Festészet	Iparművészet
<p>A polgári forradalom: a mandzsu dinasztia elűzése. Kína köztársaság. (1911—1919.)</p>			
Nyugati iskolarendszer elterjedése Kínában		Nyugati festészet (olajfestmény) elterjedése Kínában	
<p>Az új demokratikus forradalom kora. 1927-től a reakciós Kuomintang rezsim. (1919—1937.)</p>			
Modern irodalom: Lu Hszün, Kuo Mo-zso, Mao Tun			
<p>Nemzeti ellenállás a japáni agresszió ellen. (1937—1945.)</p>			
		Forradalmi fa- metszet	
<p>Kínai Népköztársaság (1949—)</p>			
A felszabadult Kína virágzó kulturális élete A szocialista építés kezdete	Modern szobrászat	A hagyományos kínai festészet újjászületése: Csi Paj-si	A hagyományos kínai iparművészet újjászületése

A Ming-kori császárok uralkodói neve és ideje:

Hung-Vu	1368—
Csien-Ven	1399—
Jung-Lo	1403—
Hung-Hszi	1425—
Hszüan-Tö	1426—
Cseng-Tung	1435—
Csing-Taj	1450—
Tien-Sun	1457—
Cseng-Hua	1465—
Hung-Cse	1488—
Cseng-Tö	1506—
Csia-Csing	1522—
Lung-Csing	1567—
Van-Li	1573—
Taj-Csang	1620—
Tien-Csi	1621—
Csung-Csen	1628—

A Csing-kori császárok uralkodói neve és ideje:

Sun-Cse	1644—
Kang-Hszi	1662—
Jung-Cseng	1723
Csien-Lung	1736—
Csia-Csing	1796—
Tao-Kuang	1821—
Hszien-Feng	1851—
Tung-Cse	1862—
Kuang-Hszü	1875—
Hszüan-Tung	1909—11.

CHINESE ART

Exhibition of the Museum of Eastern Asiatic Arts. Budapest, 1955.

The exhibition of the Chinese collection of the Francis Hopp Museum of Eastern Asiatic Arts has recently been opened in the new China Museum, situated in the renovated building of the old Ráth György Museum. The foundation of the Chinese collection has been laid by the late Francis Hopp (1833—1919). He collected objects of Oriental art during his voyages undertaken at the end of the last, and at the beginning of the present century, and shortly before his death, at the time of the Hungarian Republic of Councils, he bequeathed it, along with his house, by his Will, to the Hungarian State, pointing out that it always should remain an Institute consecrated to the cultures of the Far East. During these 25 years many other Hungarian donators enhanced the increase of the material of the collection by their gifts. Further increase of the material of the Chinese collection was due to Prof. Zoltán Felvinczi Takáts, the first director of the Museum, then to Mr. Géza Szabó from Peking, Mr. Imre Schwaiger (1866—1940) from Delhi and Mr. Mátyás Komor from Shanghai, all of them Hungarians by birth, and well known experts of, and dealers in Oriental art objects. A considerable number of valuable items have been transferred to the institution from other State collections, first of all from the Museum of Industrial Arts and the Ethnographical Museum (collection of János Xántus).

Since the liberation our State secured considerable sums for purchases in order to enhance the increase of the collections. At present, our friendly relations with other countries of People's Democracy also tended to enrich our material. Among the most generous donators of our Museum should be named: the Government of the Chinese People's Republic which, early in 1955, presented Hungary with a rich collection of products of Chinese industrial and folk arts, consisting of about 700 items; then the First Mayor of Peking who made the donation of a collection of Chinese popular music instruments.

The first exhibition of the new Museum is the Exhibition of Chinese Art. This is placed in the ground-floor hall and five rooms of the man-

sion. The relics of old art and the products of the contemporary art of China which are to be seen at the Exhibition, although they cannot offer a full account of the immensely rich art of the Chinese people, are still suited for making the Hungarian working people better acquainted with the people of China, furnishing ample opportunity to realize their creating power, and to enjoy the impressing beauty of the works of their art. We hope that the China Museum and his exhibitions will contribute to the deepening of the mutual friendship between the peoples of China and Hungary.

* * *

The art objects of the Antiquity and the Medieval Age are exhibited in the first room of the Museum. The Shang-Yin, Chou and Han periods are represented by bronze vessels, works of art and ritual objects made of jade. The art of the Tang period is represented only by one of its branches, earthenware tomb figurines, giving an idea of the culture of that period which was so flourishing in its time and yet left so little evidence. The Buddhistic works of art (statuettes made of wood and bronze) and the ceramics (vases, cups, head-supports) of the Sung period serve as excellent illustrations of the decorative and creative tendencies of that period of Chinese art.

The second room is filled with porcelains from the periods of the Ming and Ching Dynasties. Beside the blue-and-white porcelaines and those painted according to various technical methods, as well as the flambé stoneware and the Chinese porcelaines manufactured for export are of peculiar interest. The small size bronze plastic works of above mentioned periods, characterised by their secular subjects, are also placed in this room.

In the third room the remarkable crafts of the decorative arts from the Ming and Ching periods are represented by their products: cloisonné vessels, objects carved of red lacquer, carvings of wood, root, tortoise shell and ivory, others chiselled from jade and other semi-precious stones. Most precious are the cloisonné vessels (examples of Ching-Tai and Chien-Lung periods), and the lacquer works (examples of Hsüan-Te and Chia-Ching periods).

The hall exhibits teak-wood furniture, and objects of art made of bronze or porcelaine (Ming and Ching period).

In the fourth room the products of contemporary industrial art, presents of the People's Republic of China, have been exhibited: porcelaines, works in lacquer or cloisonné, carvings, textiles and other works of art. All these testify of the activity of liberated China re-establishing old traditional arts and crafts.

The fifth room contains pictures, old (Pien Shou-min, Kao Chi-pei, Kai Chi and others) and modern. Works of remarkable Chinese painters of the 20th century (Wu Chang-shih, Chi Pai-shih, Huang Pin-hung) are to be seen here. Graphic art is represented by modern products of the revived art of classical wood-cutting, and by some works of modern revolutionary wood-cutters. Added to these there are block-printed books and illustrations.

* * *

From time to time the material exhibited will partly be changed. In the picture gallery temporary exhibitions will be arranged, out of our material of paintings, graphic works and folk art.

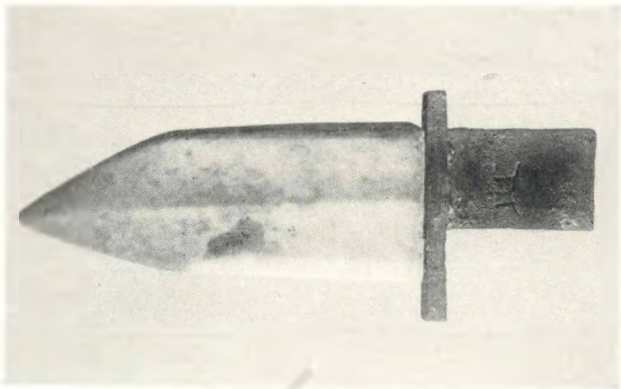

LIST OF ILLUSTRATIONS:

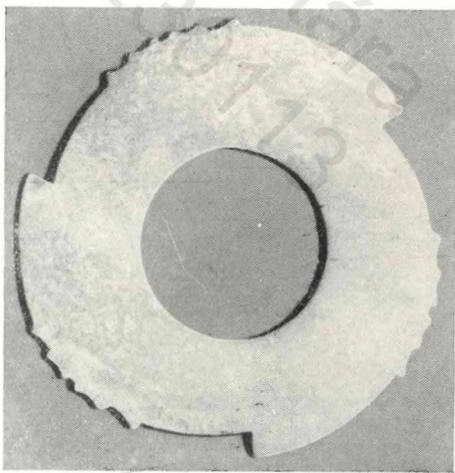
1. *Halberd, jade. Shang-Yin*
2. *Disk, jade. Late Chou*
3. *Animal-shaped vessel, bronze. Second half of the Chou period*
4. *Tomb figure, glazed pottery. Tang*
5. *Head of Buddha, stone. Sung*
6. *Lohan, wood, painted. Sung*
7. *Pillow, pottery. Sung*
8. *Vase, blue and white porcelain. Late Ming*
9. *Bowl, porcelain, painted with enamels. Ching*
10. *Manjushri, bronze. Ming*
11. *Pilgrim-bottle, cloisonné enamel. Late Ming*
12. *Incense burner, jade. Ching*
13. *Box, carved red lacquer. Ming*
14. *An official, wood carving. Ching*
15. *Sage, ivory carving. Ching*
16. *Ball, carved of ivory, with 16 inner shells. Late Ching*
17. *Mare feeding her foal, painting on paper. Artist unknown, Yüan*
18. *Hermit, painting in ink on paper. By Kao Chi-pei (1627—1734.)*
19. *Flowers, painting on paper. By Wu Chang-shih (1844—1926.)*
20. *Persimmons, painting on paper. By Chi Pai-shih (1860—)*
21. *Landscape of Szechuan, painting on paper. By Huang Pin-hung (1863—)*
22. *Portrait of Lu Hsün, wood-cut. By Li Chün (1911—)*
23. *Vase, cloisonné enamel. Recent work, Peking*
24. and 25. *Fish, with landscapes inside, ivory carving. Recent work Peking*
26. *Fruit-shaped box, painted lacquer. Recent work, Fuchou.*
27. *Vase, blue and white porcelain. Recent work, Chingtechen*
28. *Scene from The White Serpent play, wood carving. Recent work*

The nos. 23—28 are from the collection given by the Government of the Chinese People's Republic.

1. Alabárd, jadeit. Sang-fin korszak

2. Korong, jadeit. Csou korszak vége

3. Allalalákú bronzedény. Csou kor második fele

4. Sírfigura, mázas cserép. Tang korszak

5. Buddha-fej, kő. Szung korszak

6. Lohan, festett fa. Szung korszak

7. Fejpárna, keménycserep. Szung korszak

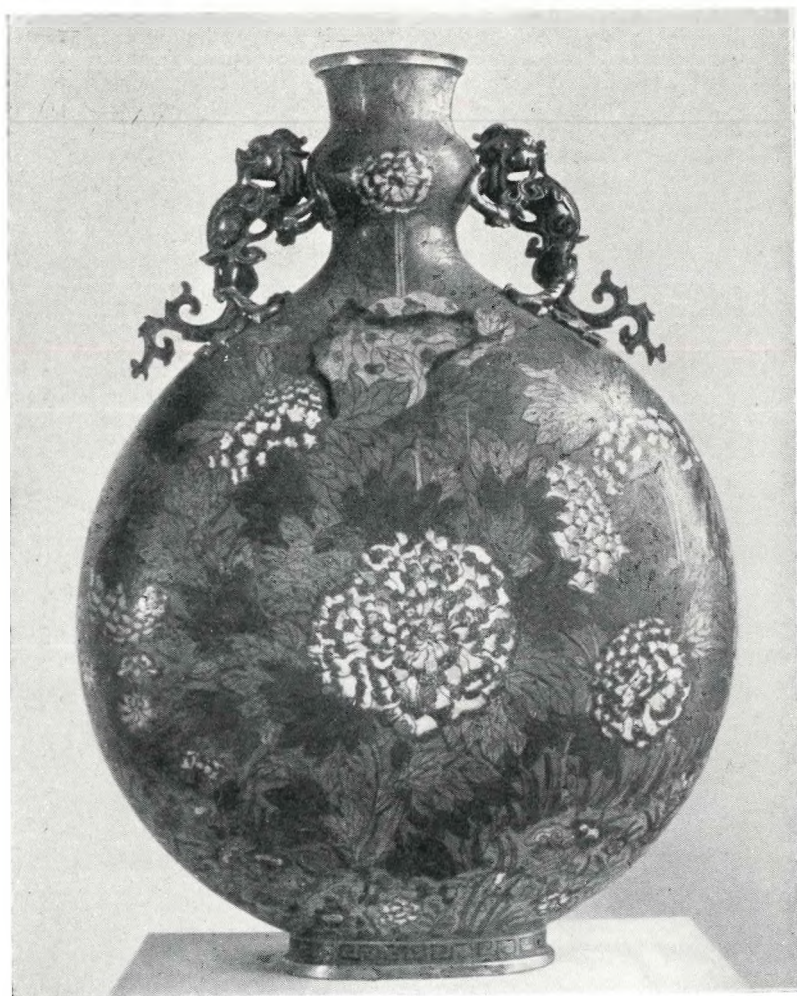
8. Váza, kék-fehér porcelán. Ming korszak vége

9. Csésze, zománccal festett porcelán. Csing korszak

10. Mandzsusri, bronz. Ming korszak

11. Kulacsváza, rekeszománc. Ming kor vége

12. Füstölő, jadeit. Csing korszak

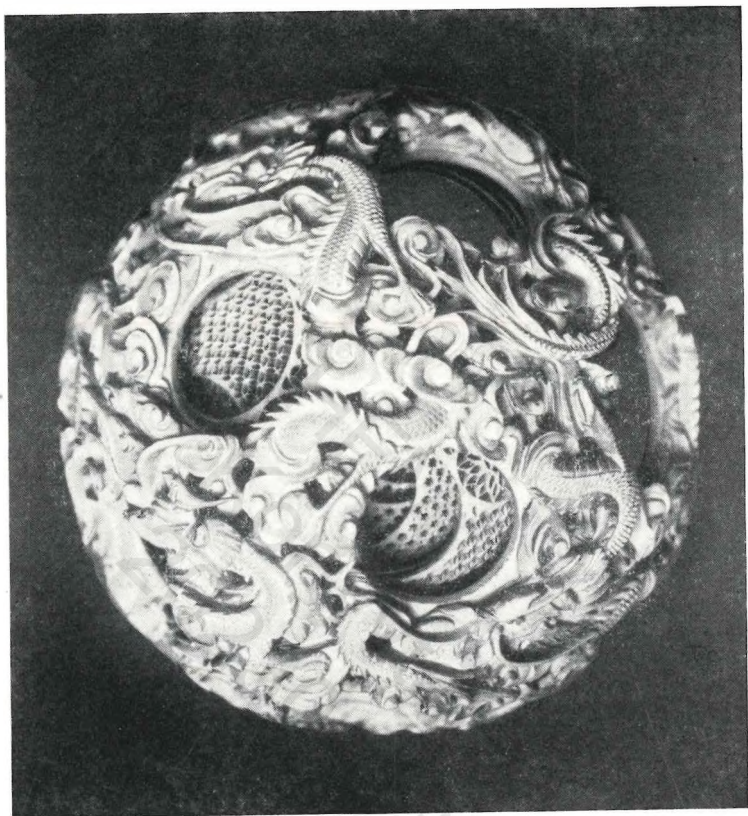
13. Doboz, faragott vörös lakk. Ming korszak.

14. Hivatalnok, fagaragvány.
Csing korszak

15. Bölcs, elefántcsontfaragvány.
Csing korszak

16. Ördöggyöngy 16 belső réteggel. Csing korszak

17. Csikáját szoptató kanca, festmény papíron. Ismeretlen festő, Jüan korszak

18. Remete, tusfestmény papíron. Kao Csi-pej (1672—1734.) műve

19. Virágok, festmény papíron.
Vu Csang-si (1844—1926) műve

20. Kínai füge, festmény papíron.
Csi Paj-si (szül. 1860) műve

21. Szecsuanai táj, festmény papíron.
Huang Pin-hung (szül. 1863) műve

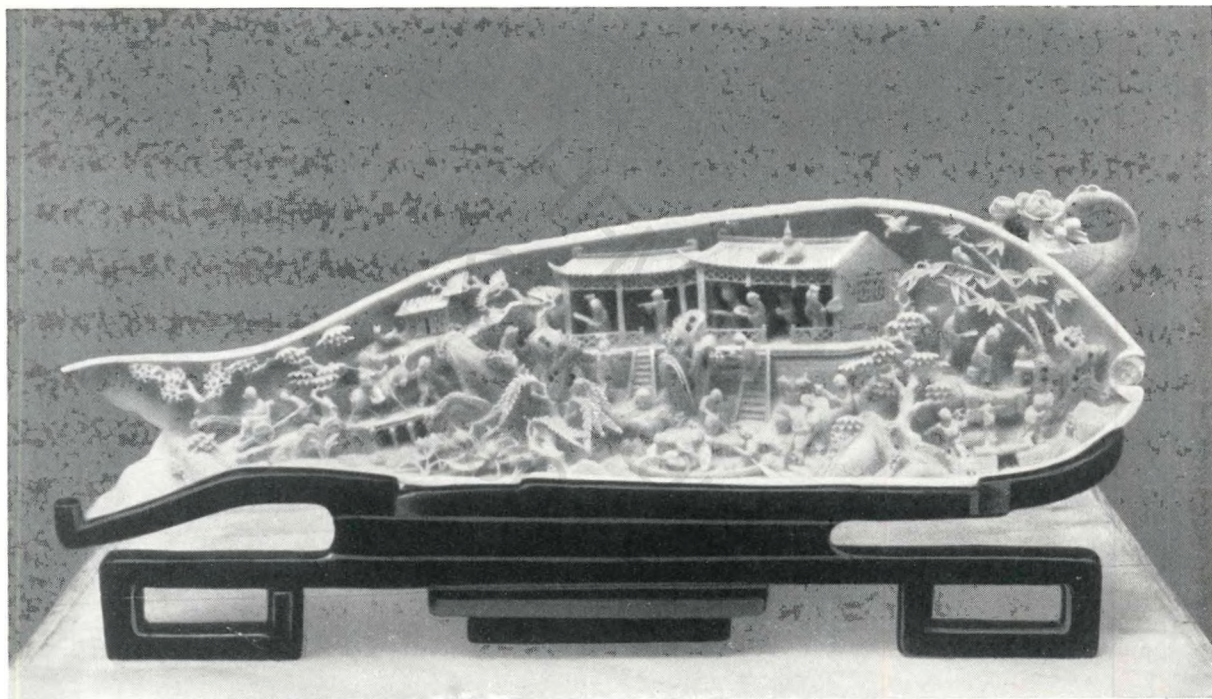

22. Lu Hszün arcképe, fametszet.
Li Csün (szül. 1911) műve

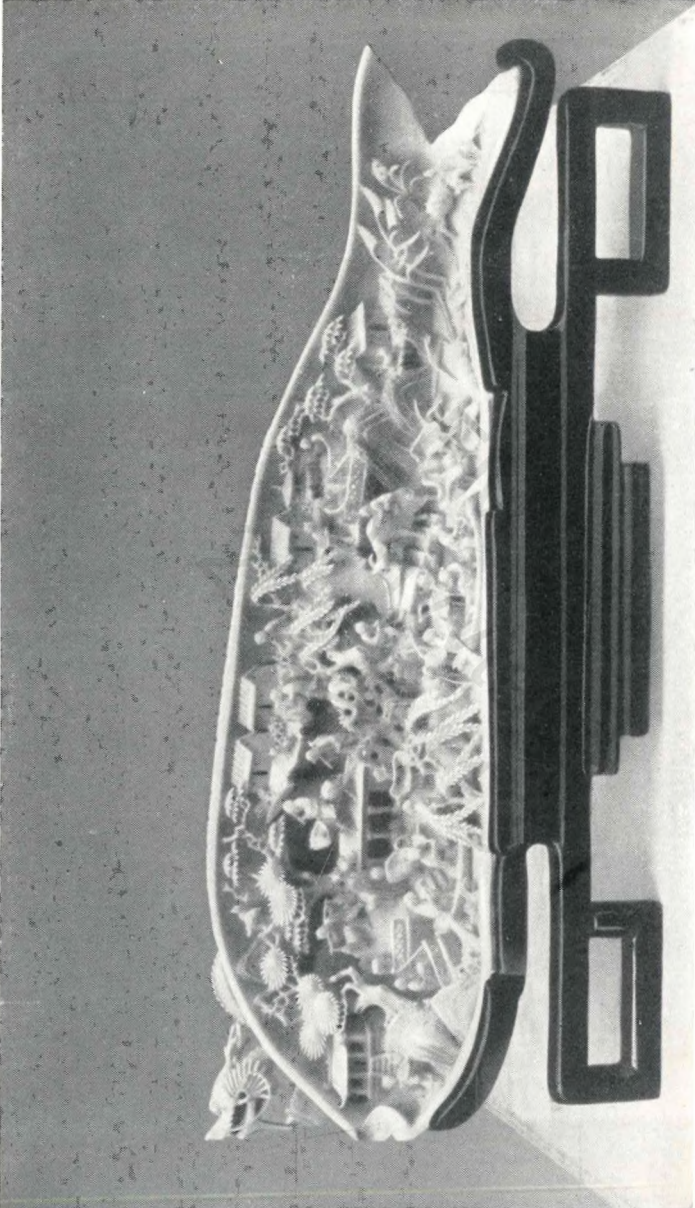

23. Váza, rekeszszománc. Jelenkor, Peking.

A 23—28. sz. alatti műtárgyak a Kínai Népköztársaság által ajándékozott gyűjteményből valók.

24. és 25. Hal, belsejében tájkép, elefántcsontfaragvány. Jelenkor, Peking

26. Gyümölcsformájú doboz, festett lakk. Jelenkor, Fucsou

27. Váza, kék-fehér porcelán. Jelenkor, Csingtöcsen

28. Jelenet „A Fehér Kígyó“ c. operából, fafaragvány. Jelenkor

HFM
Könyvtára
20230113

HFM
Könyvtára
20230113